

Павло Хоєцький — мисливствознавець та дослідник екології мисливських звірів (з нагоди 60-річчя)

Ігор Загороднюк

Національний науково-природничий музей НАН України (Київ, Україна)
Email: zoozag@ukr.net; orcid: 0000-0002-0523-133X

ZAGORODNIUK, I. Pavlo Khojetsky, a game expert and researcher of game mammal ecology (on the occasion of his 60th birthday). — An essay about a researcher who devoted himself entirely to studying game resources, primarily wild mammals in western Ukraine. A graduate of Lviv Forestry Technical University (1992), the researcher became a Doctor of Science in 2012 and a professor at his alma mater in 2015. He has authored about 50 articles devoted to large mammals, including publications in the Ukrainian Theriological Society's journals. Among the objects of the researcher's main interest have been populations of such species as the roe deer, wild boar, red deer, bison, and elk. He also studied marine mammals during his expedition to Antarctica. Among his professional contributions are a number of textbooks and methodological manuals on wildlife management.

Біографічне

Павло Богданович Хоєцький народився 25 вересня 1965 р. в с. Новосілка Підволочиського району Тернопільської обл. У 1992 р. закінчив Львівський лісотехнічний інститут (НЛТУ) за фахом «Лісове і садово-паркове господарство» (спеціалізація «Мисливствознавство»). У 1992–1994 рр. працював у Голопристанському і Херсонському ДЛГ. З 1995 р. в НЛТУ. У 1998 р. захистив кандидатську дисертацію, у 2002 р. отримав звання доцента, у 2012 р. захистив докторську дисертацію за спеціальністю «лісознавство і лісівництво». З 2015 р. — професор кафедри лісівництва НЛТУ.

Учасник XX і XXIII Українських антарктичних експедицій (2015–2016, 2018–2019). Один із найактивніших дослідників мисливської фауни заходу України, автор десятків наукових праць, досвідчений викладач мисливствознавчих дисциплін. Одночасно з викладанням в різний час є співробітником різних природоохоронних установ (НПП Скорівські Бескиди, Північне Поділля та ін.). Член редколегії *Theriologia Ukrainica*. Мешкає у Львові.

Рис. 1. Павло Хоєцький в гостях у редакції *Theriologia Ukrainica* (ННПМ, 21.02.2012, фото автора).

Теріологічні дослідження

Обидві дисертації П. Хоєцького присвячені мисливському господарству заходу України, докторська (2012) захищена за темою «Лісомисливське господарство Західного регіону України: історія розвитку, сучасний стан, потенціал мисливського фонду» (наук. конс. Г. Криницький). Абсолютна більшість праць дисертаційного і поточного періодів є теріологічними.

З автохарактеристики дослідника для редколегії *Theriologia Ukrainica* (2020): «Основні наукові інтереси: проблеми ведення мисливського господарства України, інтродукції та реакліматизації мисливських тварин, вольєрне розведення дичини. Наукові дослідження проводить у напрямку охорони, відтворення та раціонального використання мисливських ресурсів, впливу факторів зовнішнього середовища на чисельність популяцій диких тварин та прогнозування розвитку фауністичної ситуації».

Значна кількість доробків представлена у «Віснику НЛТУ». Серед них: «Рідкісні види дрібних ссавців території НПП Сколівські Бескиди» (2008), «Кіт лісовий в мисливських угіддях Хустського району» (2008), «Динаміка чисельності дикої свині у західному регіоні України» [Хоєцький 2009], «До аналізу списку мисливських звірів України» [Хоєцький 2010a], «Інтродукція і реакліматизація мисливських звірів у Західному регіоні України» [Хоєцький 2010b], «Вплив ратичних на рослинність у вольєрах Західного Полісся України» (2020). Є низки публікацій і в польських виданнях, прикладом чого є стаття «Стан популяції лося в Україні» [Khoyetsky 2011].

Чимало праць присвячено перспективам збільшення мисливських ресурсів, у т.ч. — можливим заходам з інтродукції скельниці (2010, URL), прогнозуванню потенційного середовища існування зубра (2011 DOI), перспективам відтворення популяції буйвола азійського у Карпатах (2014, URL). Важливим здобутком є монографія «Сарна європейська (*Capreolus capreolus* L.) в мисливських угіддях Львівщини» [Хоєцький 2013], презентована автором на ювілейній XX Теріошколі в Карпатському НПП.

З примітних теріологічних праць, опублікованих у виданнях Українського теріологічного товариства, є «Облік мисливської фауни у форматі статзвітності «2-тп – мисливство»: особливості, переваги, недоліки» [Хоєцький 2017], «Біотопи існування та живлення зубра в Національному природному парку Цуманська Пуща (Україна)» [Деркач *et al.* 2023] та ін.

У період роботи в антарктичних експедиціях (2015–2019 рр.) приділяв увагу морським ссавцям. Серед праць цього періоду — «Моніторинг поголів'я морського леопарда (*Hydrurga leptonych*) в акваторії Аргентинських островів (Антарктика)» (англ., 2020, DOI), «Статус популяції морських котиків (*Arctocephalus gazelle*) на південній межі їх поширення (Аргентинські острови)» (англ., 2021, DOI). Подібні теми дослідник розвивав і на сторінках «Українського антарктичного журналу», зокрема, у статті «Розмноження тюленя Ведделла *Leptonychotes weddellii* (Phocidae) у водах архіпелагу Аргентинських островів» (2018).

Рис. 2 (ліворуч). Палітурка підручника «Мисливствознавство» [Хосецький 2006].

Рис. 3 (праворуч). Павло Хосецький (праворуч) серед учасників ювілейної XX Теріологічної школи-семінару в Карпатському НПП (ліворуч Олексій Шпак). Фото автора, 02.10.2013.

Суміжне

Павло Хосецький завжди проявляє надзвичайну мобільність, беручи найактивнішу участь у різного роду конференціях і теренових дослідженнях. Завдяки цьому він завжди має широку співпрацю з багатьма колегами і велику кількість нових польових даних. Це стосується й роботи в мисливських господарствах, і співпраці з національними парками. Так само активною є його участь у багатьох наукових семінарах і конференціях.

Активну участь дослідник брав і в роботі низки теріологічних шкіл, включно зі школами «Макротеріофауна, її сучасний стан та перспективи збереження» (Біостанція Тернопільського університету «Гутисько», 1999), «Великі хижі ссавці України» (Поліський заповідник, 2000), «Методики обліку теріофауни» (Природний заповідник Розточчя, 2002), «Роль заповідних територій у збереженні фауністичних комплексів» (Чорноморський біосферний заповідник, 2012), «Таксономічне різноманіття ссавців заповідних та природних територій» (Карпатський НПП, 2013) та ін.

Павло Богданович є членом редколегій кількох наукових видань, зокрема й, починаючи з тому 12 (2014 р.) — «Праць Теріологічної школи» (з 2018 як *Theriologia Ukrainica* [URL](#)), і усіляко сприяє розвитку нашого видання і як редактор, і як автор. Так само, він є членом редколегії бюлетеню *Novitates Theriologicae*, починаючи з випуску 8 (2012) і дотепер.

Як викладач вищої школи (НЛТУ України), П. Хосецький приділяє велику увагу підготовці навчальної й методичної літератури, перелік якої включає понад 20 найменувань, серед них — підручники «Мисливська кінологія» (2002), «Мисливствознавство» [Хосецький 2006], «Ведення мисливського господарства» [Хосецький *et al.* 2022].

З повагою до дослідників старшого покоління Павло Богданович підготував декілька нарисів про своїх вчителів для 14 випуску Теріологічного бюлетеня «100 визначних дослідників минулого». Серед таких праць — «Бондаренко Володимир Данилович — лісівник, мисливствознавець, поет» ([URL](#)), «Життєвий шлях і наукові здобутки Івана Васильовича Делегана — мисливствознавця та педагога» ([URL](#)), «Татаринів Кость Адріанович — зоолог-фауніст, палеонтолог, натураліст-мандрівник» ([URL](#)).

В колі його основних співавторів, які напевно формують його творчий простір (тільки перші позиції, за абеткою), — В. Бондаренко, С. Копій, В. Мазепа, Д. Пішняк, Н. Стецула та інші.

Сторінки про дослідника в Інтернет-мережі:

- вебсайт НЛТУ: [>>>](http://ilspg.nltu.edu.ua)
- сервіс Scopus (9 док.): [>>>](http://www.scopus.com)
- сервіс orcid: [>>>](https://orcid.org/0000-0001-9726-953X)

Література

- Деркач, В., Г. Герасимчук, В. Лойко, П. Хосцький. 2023. Біотопи існування та живлення зубра в Національному природному парку Цуманська Пуща (Україна). *Theriologia Ukrainica*, **25**: 164–172. [CrossRef](#)
- Хосцький, П. Б. 2006. *Мисливствознавство*. Сполوم, Львів, 1–112.
- Хосцький, П. Б. 2009. Динаміка чисельності дикої свині (*Sus scrofa* L.) у західному регіоні України. *Лісівництво і агролісомеліорація*, **115**: 291–295. [URL](#)
- Хосцький, П. Б. 2010a. До аналізу списку мисливських звірів України. *Науковий вісник НЛТУ України*, **20** (9): 30–39.
- Хосцький, П. Б. 2010b. Інтродукція і реакліматизація мисливських звірів у Західному регіоні України. *Науковий вісник НЛТУ України*, **20** (16): 265–273. [URL](#)
- Хосцький, П. 2010c. Моніторинг ситуацій «людина–ведмідь». *Праці Теріологічної Школи*, **10**: 150–154. [CrossRef](#)
- Хосцький, П. Б. 2013. *Сарна європейська (Capreolus capreolus L.) в мисливських угіддях Львівщини: монографія*. Сполум, Львів, 1–224. ISBN 978-966-665-789-6 [URL](#)
- Хосцький, П. 2017. Облік мисливської фауни у форматі статзвітності «2-тп – мисливство»: особливості, переваги, недоліки. *Novitates Theriologicae*, **10**: 206–216. [CrossRef](#)
- Хосцький, П. Б., С. Л. Копій, О. О. Мелешук, [et al.]. 2022. *Ведення мисливського господарства: підручник*. Сполум, Львів, 1–144. ISBN 978-966-919-815-0
- Khoyetsky, P. 2011. Stan populacji łosia na Ukrainie. *Leśne Prace Badawcze*, **72** (3): 285–288. [CrossRef](#)

Резюме

ЗАГОРОДНЮК, І. Павло Хосцький — мисливствознавець та дослідник екології мисливських звірів (з нагоди 60-річчя). — Нарис про дослідника, який цілком присвятив себе вивченню ресурсів мисливської фауни, передусім диких звірів заходу України. Випускник Львівського лісотехнічного (1992), дослідник вже 2012 р. став доктором наук, а 2015 р. професором в альма-матер. Він є автором порядку 50 наукових праць, присвячених великим ссавцям, у т.ч. публікації у виданнях Українського теріологічного товариства. Серед об'єктів головної уваги дослідника — популяції таких видів як сарна, свиня, олень, зубр, лось. В «антарктичний» період досліджень об'єктами уваги стали морські ссавці. Серед робітників колеги — низка підручників і методичних посібників щодо мисливствознавства.